

1. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
 2. המרכז הפלסטיני לזכויות אדם – עזה
 3. אל-חאק – רמאללה
- באמצעות עוה"ד מרואן דלאל ו/או חסן ג'בארין
מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
ת.ד. 510, שפרעם 20200. טלפון: 04-9501610; פקס: 04-9503140

העותרים

נגד

1. אלוף פיקוד הדרום בצה"ל, דן הראל
 2. אלוף פיקוד המרכז בצה"ל, משה קפלינסקי
 3. ראש המטה הכללי בצה"ל, משה יעלון
 4. שר הביטחון, שאול מופז
 5. ראש הממשלה, אריאל שרון
- באמצעות פרקליטות המדינה
רחוב סלאח אל-דין 29
ירושלים

המשיבים

בקשה לקיום דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש לקיים דיון דחוף בעתירה דנן וזאת מהנימוקים שלהלן:

1. העתירה מביאה מקרים ספציפיים רבים בהם המשיבים ו/או מי מטעמם השתמשו בחריג של "צורך צבאי מיידי ומוחלט" (בהתאם לסיפא של סעיפים 53 לאמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949, ו-23g) לתקנות האג משנת 1907), למען ביצוע פעולות הריסת בתים אינדבדואליות ונרחבות. על פי הממצאים המובאים בעתירה, חריג זה נוצל על ידי המשיבים ו/או מי מטעמם על אף שהמציאות בשטח לא חייבה ההיזקקות לו ו/או תוך הפרת המגבלות המוטלות על השימוש בו על פי המשפט הבינלאומי.
2. כמו כן, מתברר כי המשיבים ו/או מי מטעמם ממשיכים להרוס בתים, בייחוד באזור מחנה הפליטים רפח, בהסתמכם על אותו חריג וללא יסוד עובדתי המחייב זאת או תוך הפרת

המשפט הבינלאומי בעת ההיזקקות לו. כך, למשל, המשיבים ו/או מי מטעמם הרסו בתים רבים במחנה הפליטים רפח, מצדו הדרומי הקרוב לגבול עם מצריים, בלילה שבין 29.5.2004 ו- 30.5.2004, היינו לאחר הגשת העתירה דן. עיתון "הארץ" דיווח אודות פעולת ההריסה הזאת כדלקמן :

"כוחות צה"ל הרסו שלשום בלילה כ- 20 מבנים ששייכים לפלשתינאים, סמוך לציר פילדלפי. על פי מקורות פלשתיניים, לאחר השעה 2:00 בלילה נכנסו עשרות טנקים, נגמ"שים ודחפורים של צה"ל בסיוע מסוקים לאזור המכונה "בלוק G" של מחנה הפליטים בדרום רפיח.

לדברי גורמים צבאיים ברצועה, הרסו הכוחות כ- 15 מבנים, בניסיון לאתר מנהרה להברחת אמצעי לחימה...בתום המבצע יצאו הכוחות מרפיח, מבלי שהצליחו לאתר את פתח המנהרה."

רצ"ב הידיעה מאת ארנון רגולר, יובל יועז ושירות "הארץ" "צה"ל הרס 20 בתים ברפיח; בג"ץ: מפקד צריך להגן גם על התושבים" **הארץ**, 31.5.2004 כנספח לעתירה שסימנו **ע/26**.

3. הדיון הדחוף בעתירה מתבקש, אפוא, לאור הפגיעה האנושה והקשה בזכויות יסוד של אוכלוסיה אזרחית אשר זכויותיה אמורות להיות מוגנות על פי אמנת ג'נבה הרביעית, וכן לאור ההפרה של המשיבים ו/או מי מטעמם לחובותיהם על פי אותה אמנה ועל פי דיני המלחמה המעוגנים בתקנות האג 1907.

4. אכן, בפני בית המשפט הנכבד הונחה תשתית עובדתית מפורטת, המבוססת על מקורות שונים ומהימנים, בדבר השימוש הלא חוקי של המשיבים ו/או מי מטעמם בחריג של "**צורך צבאי מיידי ומוחלט**" כמקור סמכות לביצוע פעולות הריסת בתים אינדוודואליות ונרחבות. חובה, אפוא, על מנת למנוע המשך הפגיעה בזכויות יסוד של אוכלוסיה אזרחית לקיים את הדיון בעתירה על מנת ללבן את חוקיות הסתמכות המשיבים על חריג זה.

5. הואיל ומדובר בפעולות הרס בתים החוזרות ונשנות, המגיעות למימדים נרחבים ביותר, שביצעו המשיבים ו/או מי מטעמם, חשוב מאוד לבחון את עמדת המשפט בסוגייה זו על ידי קביעת דיון דחוף שבמסגרתו תלובן שאלת מעמדן המשפטי של פעולות בלתי חוקיות צפויות בהקשר העתירה אשר עלולות לגרום לנזקים בלתי הפיכים לאוכלוסייה המוגנת. כב' השופטת ביניש עמדה על האפקטיביות והחיוניות של הביקורת השיפוטית של בית משפט נכבד זה כפונקציה לעיתוי בו נידונים מעשיהם של המשיבים. השופטת ביניש כתבה כי :

"הביקורת השיפוטית, המתייחסת לכללי המשפט הבינלאומי והישראלי בעת לחימה, מצריכה בירור פרטני של הסוגיות הנוגעות לשמירת החוק. דא עקא שהביקורת השיפוטית על קיום החובות ההומניטריות בעת לחימה, מוגבלת היא מטעמים רבים. ראשית, מבחינה מעשית, הדחיפות שבה נדרש בית המשפט לקיים את הליך הביקורת השיפוטית, בעוד מתקיימות התפתחויות דינמיות בשטח,

מקשה על קיום ההליך ועל עריכת הבירור העובדתי הנדרש לאימות טענות הצדדים. בשונה מהליך הביקורת השיפוטית בעתירות רגילות, בהן מנגנון בירור העובדות מתקיים לאחר שהתגבשו והתלבנו הנתונים והתמונה העובדתית פרושה בפני בית המשפט, הביקורת השיפוטית המבקשת לבחון את הצורך במתן סעדים בעת שארועי הלחימה בעיצומם, מחייבת קיום הליך שיפוטי מסוג מיוחד, והעתירה שלפנינו היא דוגמא מובהקת לכך. העתירה התבררה בעוד השינויים וההתפתחויות בזירה התרחשו במהלך הדיון עצמו. הצדדים שטענו לפנינו תלו את טיעוניהם בדיווחים שוטפים מהשטח, דיווחים ששינו את מערך הנסיבות והעובדות במהלך שמיעת העתירה. התיאור העובדתי של בירור הנתונים כאמור, מצא את ביטויו בפסק דינו של הנשיא. בנסיבות כאלה, הליך הביקורת מוגבל ולוקה בהעדר כלים מספיקים לבירור הנתונים הרלוונטיים, כדי לבחון אותם בזמן אמת וליתן סעדים יעילים בגינם."

6. בנוסף לכך, מהניסיון של פעולות ההריסה רחבות המימדים שביצעו המשיבים ו/או מי מטעמם במהלך חודש מאי 2004 עולה כי האפשרות של המשפחות שהתגוררו באותם בתים להגיע לפתחו של בית משפט נכבד זה על מנת להעביר את ביקורתו השיפוטית וליתן סעד נשללה כמעט לחלוטין. מחד היה כרסום מובנה ומקסימלי בזכות לטעון בטרם ההריסה, ומאידך לא נבחן ה"צורך הצבאי המידי והמוחלט" מבחינה משפטית, ובייחוד המגבלות המוטלות מכוח המשפט הבינלאומי בעת הפעילות על פיו. לפיכך, על מנת להבטיח את זכות הנגישות לבתי המשפט (השוו עם סעיפים 70 ו-71 לאמנת ג'נבה הרביעית) וקיום היבט מינימלי של הליך הוגן, וכדי שיתאפשר לבית המשפט לקיים ביקורת שיפוטית רלבנטית המקדימה את הפרת זכות היסוד המסבה נזק בלתי הפיך, מן הראוי לקיים דיון דחוף בעתירה.

עמדת ב"כ המשיבים

7. ביום 31.5.2004 נשלחה בקשה זו לב"כ המשיבים. ביום 2.6.2004 נתקבלה עמדת ב"כ המשיבים. הוא מתנגד לבקשה זו. לשיטתו, אין מקום לקיים דיון דחוף בעתירה משום כלליותה. ב"כ המשיבים ביקש להוסיף ולציין כי גם השופטת ביניש לא מצאה לנכון לקבוע את העתירה לדיון דחוף בהחלטתה מיום 27.5.2004.

8. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה זו.

מרואן דלאל, עו"ד
ב"כ העותרים

היום, 2 ביוני 2004.